

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Normatīvais regulējums invazīvo sugu pārvaldībā

Māra Melnbārde

VARAM, Dabas aizsardzības departaments, eksperts

2026. gada 6. februāris

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas regulējums invazīvo sugu jomā. ES invazīvo sugu saraksts

114 sugas – 49 augu sugas, 65 dzīvnieku sugas;

No tām Latvijā sastopamas:

– savvaļā:

Sosnovska latvānis, puķu sprigane, dižsūrene; Jenotsuns, Amerikas signālvēzis, dzeloņvaigu vēzis, rotans, ondatra, sarkanausu bruņurupucis, Ķīnas cimdīņkrabis, Amerikas ūdele (no augusta 2027). Kanādas bebrs – nav datu.

– citur:

Sīrijas asklēpija, resnkātu ūdenshiacinte, krāsu gunnera, Amerikas lizihitons, purpurvioletā sarzāle, apaļlapu kokžņaudzējs (no 2. augusta 2027); Ķīnas mundžaks, nūtrijs, Dienvidamerikas degunlācītis, jenots.

Vēl vairākām sugām ir potenciāls nākotnē ienākt Latvijā!

Spānijas kailgliemezis NAV ES sarakstā!

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas regulējums invazīvo sugu jomā

2014. gada 22. oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes **regula Nr. 1143/2014 par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību**

Ietver virkni pasākumu, kas jāveic visā ES saistībā ar invazīvajām svešzemju sugām. Regulas pamatā ir Savienības mēroga saraksts ar invazīvām sugām, kurām piemēro regulā noteiktos ierobežojumus un pasākumus attiecībā uz – turēšanu, importu, pārdošanu, audzēšanu, audzēšanu un izlaišanu vidē.

1) Komisijas Īstenošanas regulas:

2016. gada 13. jūlija regula **2016/1141**, ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1143/2014 pieņem sarakstu ar invazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai

2) 2017. gada 12. jūlija regula **2017/1263**, ar ko atjaunina sarakstu, kurā uzskaitītas invazīvās svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai, un kurš atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1143/2014 izveidots ar Īstenošanas regulu (ES) 2016/1141

3) 2019. gada 25. jūlija regula **2019/1262**, ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2016/1141, lai atjauninātu sarakstu ar invazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai

4) 2022. gada 12. jūlija regula **2022/1203**, ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2016/1141, lai atjauninātu sarakstu ar invazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai

5) 2025. gada 17. jūlija regula **2025/1422**, ar ko Īstenošanas regulu (ES) 2016/1141 groza, lai atjauninātu sarakstu ar invazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas aizsardzības pārvaldes faktu lapas (2016)

Dabas aizsardzības pārvalde

Par mums ▾ Pakalpojumi ▾ Aktualitātes ▾ Dabas daudzveidība ▾

Invazīvās sugas

Publicēts: 07.12.2020.
Atjaunināts: 23.01.2026.

Faktu lapas - Invazīvās AUGU sugas ↗ ▾

Faktu lapas - Invazīvās KUKAIŅU sugas ↗ ▾

Faktu lapas - Invazīvās ENDOPARAZĪTU sugas ↗ ▾

Faktu lapas - Invazīvās MAKROZOOBENTOSA ORGANISMU sugas ↗ ▾

Faktu lapas - Invazīvās JŪRAS ORGANISMU sugas ↗ ▾

Faktu lapas - Invazīvās VĒŽU sugas ↗ ▾

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Esošais regulējums Latvijā

- Ministru kabineta noteikumi Nr. 559 «**Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi**», 14.07.2008
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 421 «**Medību noteikumi**» 22.07.2014
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 800 «**Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi**» 22.12.2015

Tiesību akti, kas zaudējuši spēku

- Ministru kabineta noteikumi **Nr.467**, «**Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi**», 30.06.2008
- Ministru kabineta noteikumi **Nr.468**, «**Invazīvo augu sugu saraksts**», 30.06.2008

Augu aizsardzības likuma **IV¹ nodaļa** «Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošana un izplatības apzināšana»

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Sugu un biotopu aizsardzības likums

Grozījumi stājas spēkā: 01.11.2024.

- Visu **augu** un **dzīvnieku** sugām iekļauj jaunas funkcijas – izplatības apzināšanu, informācijas apriti, kontroli, uzraudzību, nosakot kompetentās iestādes – DAP, VAAD, VMD, PVD, LVGMC un LHEI;
- Iekļauj jaunas Ministru kabineta kompetences;
- Nosaka izplatības ierobežošanu un iznīcināšanu;
- Iekļauj administratīvo atbildību par darbībām ar invazīvām sugām.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Sugu un biotopu aizsardzības likums

Funkciju sadalījums pa iestādēm

- 1) Dabas aizsardzības pārvalde – koordinējošā iestāde. Visas zemāk neminētās sugas. VARAM
- 2) Valsts augu aizsardzības dienests – ES saraksta invazīvās augu sugas. Monitorings, kontrole, atļaujas ZM
- 3) Latvijas Hidroekoloģijas institūts – visas jūras un piekrastes sugas. Monitorings. IZM
- 4) Pārtikas un veterinārais dienests – visas sugas uz robežas (veterinārā vai fitosanitārā kontrole). ZM
- 5) Valsts meža dienests – medījamie dzīvnieki. Uzraudzība monitorings. ZM
- 6) Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs – saldūdens augu sugas. Monitorings. KEM

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Ministru kabineta noteikumu projekts

Invazīvo sugu introdukcijas un izplatīšanās profilakses un pārvaldības noteikumi:

- a) sugu novērtēšanas kārtību iekļaušanai sarakstā, invazīvo sugu ienākšanas un izplatības ceļu analīzi un rīcības plānu biogeogrāfiskā reģiona līmenī;
- b) atļaujas darbībām ar invazīvām sugām - izsniegšanas, apturēšanas, anulēšanas nosacījumus un atļauju kontroles kārtību;
- c) uzraudzību – sugu kontroli uz robežām un iekšzemē, monitoringu un tā veidus, sabiedrības novērojumus, agrīnu atklāšanu, ātru iznīcināšanu agrīnas atklāšanas gadījumā vai tās nepiemērošanu;
- d) informācijas sniegšanu par invazīvām sugām, tās pieejamību un apriti;
- e) sugu izplatības ierobežošanas un iznīcināšanas pasākumus un metodes, cietušo ekosistēmu atjaunošanu;

Sagatavots tiesību akta projekts 25-TA-618.

Skaņošana 01.12.2025.-08.12.2025, nesaskaņots.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Ministru kabineta noteikumu projekts

Latvijas invazīvo sugu saraksts, introdukcijas un izplatīšanās profilakses un pārvaldības noteikumi

Sagatavots tiesību akta projekts 25-TA-1023.

Iekļauts Spānijas kailgliemezis, iznīcināšanas metodes.

Skaņošana 23.01.2026. - 30.01.2026, nesaskaņots.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Tiesību aktu veidošanas process

- Jaunās funkcijas tiek pievienotas esošajām iestāžu funkcijām;
- Datu trūkums:
 - sugu izplatībai. Var atšķirties metodes «plaši izplatītām» un «agrīni ienākušām» sugām;
 - izmaksām. Atkarīgas no metodes, sugas un konkrētās teritorijas parametriem (ĪADT, ūdens mala, apdzīvota/neapdzīvota, invāzijas platība);
- metodes (izmaksu efektīvākās, medījamo dzīvnieku iznīcināšanai tikai medību licences, ūdens vidē iznīcināšana ir ļoti sarežģīta);
- citu normatīvo aktu pilnveidošana (piemēram, Spānijas kailgliemeža utilizācija);
- sabiedrības iesaiste. Ļoti būtiska!

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Māra Melnbārde, 67026917, mara.melnbarde@varam.gov.lv

[Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija](#)

